

X CE ANGLAIS

KERZU 1933

Feiz ha Breiz

Kelaouenn viziek gant skeudennou
Renet gant Y.-V. PERROT

Koumanchon diouz ar bloaz - Breiz. 1' lur	Embannoù diouz ar bloaz : 1/4 pajenn 150 lur
Fraez ha brosez stag outi 15 lur	1/2 bajenn 175 lur
Evid ar re a zo a diavù bro 20 lur	1 bajenn 500 lur

Pa gemer da nebata pemp Feiz ha Breiz diouz ar bloaz, pep nivereñ a deu da 10 lur hepken

Evid ar c'houmanachou koulz hag evit an embannoù skriva da :

M. Fr. GEORGELIN, administrateur, 4, rue du Château - BREST
C./C. Rennes 44-40

Kemennadurez d'hor c'houmananterien. — War golo an daouzekvet Feiz ha Breiz a en em gavo gant hor c'houmananterien, o fedimp, hiviziken, da baea, o unan, raktal, d'an A. Georgelin, 4, Rue du Château, Brest, C. C. 44.40 Rennes, ha neuze n'o devoz nemed dek gwenneg vizou evit degas d'eomp o arc'hant, e lec'h eur skoed, ma rankomp karga ar post da vout da c'houleñn o arc'hant outo betek an ti.

Pemzek dez goude ar gemennadurez-ze, ma ne vez deuet netra d'eomp, e kasimp, dre ar post, ar paper da baea.

TAOLENN AR MIZ

Sant Kaourintin, gant Y.-V. P.	481
Dalc'homp d'hon tra, gant L. B.	485
An Hinkin Benniget, gant G. M.	487
Distro laouen an Itron Varia da Goatkeo	500
Kanaouenn evit Nedeleg, gant A. K.	505
An Hader, gant Filhor Sant Erwan	506
Istor Breiz	508
Bez e oa pevar mignon	512
Goundelen Kenstrivadeg ar Vakansou	517
Tri Berson an Dreinded	518
Ar Brezoneg dre daolennou	520
Taolenn 1933	522
Divinadennou	524

DA BIOUS KAS AR SKRIDOU ?

Ar re a venn skriva pe embann eun dra bennak e Feiz ha Breiz a zo pedet da gas o skridou d'an

Aotrou PERROT, Renet « Feiz ha Breiz »

Scrignac (Finistère)

Goulennit e Keriltud 11, rue Algésiras
BREST

Kanaouennou da gana er miz-man :

Kantik Sant Kaourintin, Patron Kerne
7.50 ar 100

Goulennit Kantikou Nedeleg : « O Noz sion ! » hag
« An douar zo kousket »
7.50 ar 100

« Kantik evit Gouel Nedeleg » er Kanaouennou ar Bleu-Brug 1922, 20 real.

Yec'hed
ar Vugale

Ar « Sirop Feret »
a-enep
an Doken

Graet gant louzaouennou hag a gaver er mor, ar sirop-man a ro nerz hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus eur vlaz eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale hag hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar sirop l'ortal, ar sirop Ralfort iodé, hag all... » Ar vertuz en deus da yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz d'an izili, a zo penn-abeg ma n'her roer morse en aner d'ar vugale taget gant an doken, an trouskleñnou leaz, ar werbl, an doureter fall, droug-ar-roue, hag ar zempladurez a deu warlerc'h ar ruzel hag an dreco, etc.

En vente dans toutes les pharmacies.
Dépôt principal : GRANDE PHARMACIE DU PROGRÈS,
2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi), Brest.

“ L'ULMINUCINE MOREUL ”

est le dépuratif tonique idéal contre les humeurs, les vices du sang, g'andes au cou, faiblesse, la toque des enfants.

Donne aux enfants ce teint clair et rose, indice de la santé.

Parfait pour les jeunes filles dans la période de transformation.

Indispensable aux personnes âgées qui se plaignent de fatigues, douleurs, retour d'âge.

35 ans de ventes toujours croissant sont la meilleure garantie de l'efficacité de ce produit qui a la faveur du public.

Mères de famille, ne vous inquiétez pas, tant que vous donnerez de l'Ulminucine à vos enfants, vous les mettrez à l'abri d'un grand nombre de maladies, c'est le meilleur préventif de la tuberculose.

Prix : Grand flacon : 29 francs ;

Demi-flacon : 15 francs ;

Petit flacon : 10 francs.

Si vous toussiez, prenez du *Sirope Cellique*, un de ceux qui sont le plus estimés. Prix : 12 francs.

Klenved ar c'henou hag an dent

SUCCESSEUR DE
L. LAPIQUONNE L. JÉZÉQUEL

Tenner dent

Loret gant skol-vedesinerez Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war aour
ha war gaoutchouk, hervez ar skouerliou diweza.
Gwarantisa a ra e labour.

RESEO A RA :

Bep Lun, e LESNEVEN, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn
e BRASPARTS hag er FAOU. — Ar c'habinet a gonsultation
a zo digor e Brest, 4, passage St-Martin, aboue 9 eur
beteg kreteiz, ha da 2 eur betek 6 eur. Tél. 0-16

Brest, moulerez, ru ar C'hastell, 4. Ar Merour : F. GEORGELEN.

69th BLOAVEZ - N° 12

MIZ KERZU 1933

Feiz

Breiz

†††

HA

†††

Sant Breiz — 3

SANTEZ ANNA HA SANTE ERWAZ, PATRONED BREIZ-IZEL
PEDI EVID OMB 2 2 2

Sant Breiz
enoret e miz Kerzu

D'ar 1. — Sant Tugdual, eskob Treger.
D'an 12. — Sant Kaourintin, eskob Kerne.
D'an 13. — Sant Judok, ermit.
D'ar 14. — Sant Eginer, marzer.
D'ar 16. — Sant Judikaël, roue Breiz.
D'ar 17. — Sant Briag, abad.

Sant KAOURINTIN

Patron Kerne

EN amzer-ze, da lavaret eo breman ez eus pemzek kant vloaz, Breiz-Izel, nebeud a dud enni, a oa goloet a goajou bras ha loened gouez ha n'eus hano ebet anezo ken er vro, evel ar bleizi hag ar girvi, a veve enno stank ha stank.

Skeudenn goz
sant Kaourintin miret
e Landevenneg.

Unan eus koajou kaera Kerne oa koat Neved, e traon Mene-Hom. Eun den yaouank, e hano Kaourintin, a oa en em dennet e kreiz ar c'hoat-se, pell diouz trouz ar bed, evit gelout beza tostoc'h a-ze, d'an Aotrou Doue, dre ar bedenn hag ar binijenn.

Gralon Veur, hag a oa neuze roue e Kerne, her c'hasas, dre eno, eun dervez; e zoareou, e gomzou hag e oberou a blijas kement d'ezan, ma poanias evid ober anezan kenta eskob Kerne ha ma roas d'ezan an ti kaer en devoa e Kemper evit beza kenta iliz veur an eskopti nevez.

Kosa skrid a zo hano ennan eus sant Kaourintin eo Buhez sant Gwennole, savet, e latin, breman ez eus mil bloaz, gant Gourdistin, eur manac'h eus abati Landevenneg. Ar skrid-se a virer atao, gand ar brasa evez, e leordi kêr Gemper.

Gourdistin a gomz eus aotrouned vrasa Kerne, Gwennole,

Gralon ha Kaourintin hag e skriv kement-man:
« Na pebez teir goulaouen gaer a skede war
« gerniou menezioù Kerne p'edo an tri den-ze e
« penn ar vro: Gralon a rene war ar mêzioù hag
« an arvioù hag a vire, gant gouzigez, e wirioù
« war draou an douar; Kaourintin, en e garg
« uhel, skedus gant korf sakr ar C'hrist, a dorre
« sec'hed an dud gant dour skler ar feiz ha...

« Gwennole, ar brudeta anezo
« o zri, a oa ker bras e oberou
« ha ken uhel e zantelez ma
« n'eo ket souez e vefe bet les-
« hanvet tad ar venec'h ! »

Misionerien vras ar XVII^{vet} kantved, Mikael an Nobletz, an Tad Bernard hag an Tad Maner a gare en em erbedi ouz an Aotrou sant Kaourintin.

Setu aman ar bedenn c'houek a rae an Tad Maner hag a vefe mat d'eomp da ober war e lerc'h:

O Abostol bras, dre ar brezoneg eo ez oc'h deuet a-benn da hada ar feiz e bro Kerne ha setu perak e tleomp karek ar yez a dalvezas d'eoc'h da ober eul labour ker kaer hag a zo bet benniget ker koulz gand an Aotrou Doue.

An heol, red eo en anzav, ne daol e lagad war bro ebet hag e talc'hfed startoc'h enni, eged e Kerne, d'ar gwir feiz aboe m'ho peus graet d'ezhi kaout an trec'h war an drouk-spered, tad ar gaou.

An Aotrou Doue en deus ho laket, evel eun Ael, e-tal dor ar baradoz an douar-ze, en aoun na zistrofe ennan ken an aer-ifern.

Ar yez-ze a gomzec'h, breman ez eus trizek kant vloaz, pa brezegec'h ar feiz, n'eo ket bet laket aboe da dalvezout evid an droug ha n'eo ket ganet c'hoaz an hini en deus gwelet eur breizad o komz brezoneg o prezeg eur relijion dishenvel diouz ar relijion katolik.

Touriou Kemper

An eskoptiou o deus dalc'het mat d'ar yez ho peus enoret, ouz her c'homz evel m'her c'homzec'h, a zo chomet holl start en o feiz, startoc'h eget bro all ebet war an douar.

E penn pella hoc'h eskopti ez eus eun enezenn hanvet enez Sizun el lec'h ne c'hell loen lous nag aer viber ebet beva: eur skeudenn eo an enezenn-ze eus ho touar santel, bet glepiet gant ho c'houezenn ha ne zav warnan, aboe m'ho peus e bleustret, netra gontammet gouest da ober donjer d'Hor Mamm Zantel an Iliz.

Gant an Tad Maner, pedomp abostol bras bro Gerne, ha leveromp d'ezan eus a greiz hor c'halon:

*Sant Kaourintin, Patron Kerne,
Diouallit mat hor bro;*

*Grit ma virimp lezenn Doue,
Betek eur ar maro!*

*E Kerne, menez ha traonienn
'Zo d'eoc'h a-berz Doue;*

*Glepiet int bet gant ho c'houezenn,
Dalc'hit start d'ho leve!*

Y.-V. P.

Gralon e kreiz etre touriou iliz-veur sant Kaourintin

Dalc'homp d'hon tra

Unan eus ar c'haëra douezonou o deus bet an dud digant o c'hrouer eo ar c'halloud o deus da ziskleria ha da rei da gompren an eil d'egile ar pezh a dremen e diabarz o spered. Er penn kenta eus ar bed ne oa nemet eur yez hepken, eun doare hepken da gomz. Eun deiz, a lavar d'eomp ar Skritur Zantel, an dud a c'hoanteas, dre eun taol fougerez sevel eun tour, ken uhel, ma savje e gern betek bolz an nenv. Eur menoz ken diskiant ne blijas ket da Zoue. Epad m'edont, a wir wella, o labourat, Doue a gemmeskas o yez, en eun hevelep doare ma n'oant mui goest d'en em entent etrezo. Diwar neuze e voe ken aliës a yez eget a rummou tud o chom en eur vro. A-dreuz ar c'hanvejou, dre bep seurt darvoudou, ar yezou a greskas o niver hag a gemeras stummou ha reelennou dishenvel, hervez tro spered an dud. Bet ez eus hiriq hervez lavarjou an dud gwisiak, eun daou vil yez benak komzet dre ar bed. Hor yez d'eomp e Breiz-Izel eo ar brezoneg. Daoust hag ar brezoneg eo ar yez a gomze Adam hag Eva e baradoz an douar, pe unan eus ar yezou bet lakaet gant Doue war muzeilou an dud kenta e-harz tour Babel? N'omp ket evit lavaret; den ne oar. Ar pezh a ouezer avat, eo e oa komzet tri pe bevar c'hant vloaz araoz Jezuz Krist, a-dreuz an Europ uhela, gant eur boblad tud a veze graet ar Gelted anezo. Ar Gelted eo tadou koz ar Vretoned. Brudet e oant dre o gened, o hardisegez hag o nerz-kalon e kreiz ar brezeliou, met o veza ma ne ouient ket chom unanet a-walc'h, e voent trec'het abred, eus eur c'hoztez gant bagadoud tud gouez dilamet eus tu an hanternoz, eus eur c'hortez all gand ar Romaned.

An enebourien-man, n'eo ket hepken laërez o bro digand ar Gelted eo a rajont, met c'hoaz mouga o yez en o genou. A drugare Doue, ar brezoneg ne varvas ket; Iverzon hag eul lodenn eus Breiz-Veur a c'hellas chom digabestr hag ar Gelted a oa o chom enno a zalc'has mat d'o yez. Pa rankas an diou vro-ze, d'o zra plega o choug dindan taoliou ar Zaozon kriz, eun niver bras a Vretoned a gavas gwelloc'h dilezel bro o c'havel. E tro ar pemped kanved, e teujont er c'horn

douar-man, hanvet neuze an Arvor, ha deuet abaoe da veza Breiz-Izel, hor bro garet, ar c'haëra bro a zo er bed.

O touaræ en Arvor, ar Vretoned a oa paour a vadou ar bed-man; ar vro ma teuent enni da chom, a oa gouez ha rivinet holl gand ar brezelioù; daoust da-ze ne zalejont ket da chench doare d'an traou; en o c'hreiz o devoa eur galon grenv hag er galon-ze daou denzor a dleent lakaat da vein diazez o bro nevez: eur yez nerzus, eur feiz birvidik. Skoulma rajont ken striz ar brezoneg hag ar feiz er c'horn douar-man, ma ne c'heller mui o dispartia, hep noazout kalz pe nebeut d'an eil ha d'egile. Gand eur feiz, eur yez, eur galon, hon tadou koz a zo deuet a-benn da groui eur ouenn-dud ha n'eus ket kavet, e nep lec'h, he far dre ar bed. Pa zigræ histor ar Vretoned, e weler eo leun eus an traou bras, an taolioù kaër graet ganto a-hed ar bloavezioù: « Dalc'h sonj o Breiz-Izel eus da amzer dremenet. » N'eus pobl all ebet war an douar hag a ve chomet, evel ar Vretoned, leal d'o Doue, leal d'o yez, leal da spered ha da c'hizioù o gouenn. Mard' int bet trec'het gand eur bobl, dek gwech niverusoc'h egeto, mar o deus ranket koll o frankiz, miret o deus evelato d'ar pezh a oa bet fisiet enno gand o c'hentadou, ar pezh a oa bet skrivet en o c'halc'noù; ar feiz hag ar yez. Hag an dra ze en despet d'an dismegans, d'an trabaserez ha d'ar yudazerez o deus bet da c'houzanv aberz gouarnamanchou diskiant ha fallakr. Eur ouenn dud hag he deus baleet atao gant hent an enor, abaoe daou vil vloaz' a zo din da veza meulet gand ar bed holl, a zo din da veza karet hag heuliet gant he bugale. Bretoned, chomomp bepred ar pezh ma 'z omp, ar pezh m'eo bet hon tadou koz, leal d'hon feiz, leal d'hor brezoneg. An hini en deus mez o komz e yez, an hini a deu da ruzia eus e greansou, hennez en deus trouc'het gouenn, eun treitour n'eo ken. Ra vezo bepred lennerien Feiz ha Breiz, en o ziegezioù, hag e pep lec'h, Bretoned gwirion, Bretoned penn-kil-ha-troad.

L. B.

An Hinkin benniget

(Pennad diweza)

— *Jili Breiz, trede Mab an Duk Yann V, dimezet da Franseza Zinan, tamallet gand eun teod fall, da werza e vro d'ar Zaozon, a zo prizoniet e kastell an Hardouinae, e kichen Monkontour; eur goueriadez paour, Godig, hag he devoa bet digantan, kentoc'h, eun hinkin benniget, a gav an tu da zont war e zikour ha da lakat digas eur beleg d'e govez.*

ANTRONNOZ, kercent ha goulou-deiz, Godig a yeas adarre warzu kastell an Hardouinae, esperans he devoa da welet ar prins; koulskoude ne c'helle ket miret da veza nec'het hag enkrezet, ken dinerz ha ken toc'hor e oa, en derc'hent pa he devoa e guiteet.

Ne oa mui gward ebet wardro baliou ar c'hastell, evel ma oa boas da welet bemdez. Kement-se a lakeas kalon Godig da vantri: « N'eus mui gward ebet, emezi; maro eo eta ar prins, rak hep mar n'o deus ket e lezet da vont kuit! »

Mont a reas, koulskoude, beteg ar prenestr el lec'h m'oa boas da welet ar prins; herella avat a rae war he zreid.

Ar prenestr a oa digor; Godig ne reas nemet teuler eur zell hag a gouezas d'an daoulin o leskeul eur griadenn; gwele Jili a oa dispak; n'oa den er prizon:

— Maro eo! emezi, maro eo!

Pa zavas e taolas eur zell diweza war brizon ar prins hag e lavaras gand eur galon vantret:

— Breman e c'hellan mont da gaout ar brinsez Franseza.

Ober a reas tro ar c'hastell en esper kaout eur c'helou bennak ha kaout a reas. Pa edo dirag ar vali vras, e welas o tont gand ar c'hoad eur vandenn venec'h ha tudchentil o vont d'ar c'hastell. E lost ar vadenn e oa eun denik yaouank, eur flo-c'hik diouz an doare anezan; Godig, daoust pe gel lent, pe ger strafuilhet e oa, a yeas betek ennan hag a c'houlennas:

— Ha c'houi a c'hellfe lavaret d'in-me petra a zo a-nevez e kastell an Hardouinae?

— Petra a zo a nevez? eme ar floc'h, en eur ober an neuz da lenva, an Aotrou Jili Breiz a zo maro, rannet e galon o klevet e oa bet trec'het ar Zaazon e Flamigny.

Godig a reas eur grenadenn o klevet tamall evel-se ar prins Jili, o klevet ober goap anezan c'hoaz goude e varo. Derc'hel a reas koulskoude warni he-unan, rak c'hoant he devoa da c'houzout hiroc'h.

— Da bet eur, mar plij, emezi, eo maro an Aotrou Jili?

— Eun nebeud tudchentil a zo aet d'e gampr wardro teir eur diouz ar mintin hag o deus e gavet maro war e wele. Setu aman abad Boken hag e venec'h gant eun toullad tudchentil a deu da bedi evid e ene. Ha c'houi ivez, plac'hig koant, livirit eur bedenn evid ene an Aotrou Jili, ma plijgant Doue e zigemeret en e varadoz.

Godig ne lavaras ger; treuzi a reas buan ar c'hoad hag ez eas da zaoulina dirak Itron Varia an Derven, el lec'h m'oa boas da vont da skanvaat he c'halon pa veze re vec'hiet.

Edo o pidi, eur pennadig a oa, pa glevas trouz

a-dre he c'hein; sevel a reas he fenn, strafuilhet; he strafuilh ne badas ket pell; ar manac'h he devoa gwelet en derc'hent a oa o tremen:

— A! va Zad! emezi, en eur ouela, an hini ho peus sakramantet dec'h a zo maro!

— Her gouzout a ran, eme ar manac'h; maro eo evel eur zant.

— Gouzout a rit, va Zad, penaos eo bet sammet ker buan?

— Gouzout a ran kement a zo tremenet er prizon abaoe ma em eus kuiteet ar prins.

— En han Doue, livirit-hen d'in!

— Hen lavaret a rin d'eoc'h, rak ober a dleit ho kalloud evit gwalc'hi hano ar prins eus a gement a zo bet tamallet d'ezan, dreist-holl eus ar pezh a zo bet tamallet da ziveza. An Aotrou Jili a oa eur breizad gwirion. Setu aman petra a zo digouezet. Da deir eur, er mintin-man, c'houec'h eus e enebourien a zo aet d'ar prizon, a zo lammet warnan en e wele hag o deus e vouget dindan an dilhad.

— O! drouk-sperejou! eme C'hodig, o c'holo he daoulagad gant he daouarn; O! prins paour! pebez maro! A! va Zad, Doue ne deuiio hen ket da gastiza ar vuntrerien gris-se?

— N'eo ket d'eomp-ni eo da varn ar pezh a dle Doue da ober, eme ar manac'h ni n'hon eus ken da ober nemet pidi evid ar re o deus ezomm pe-dennou.

— Ha korf ar prins, petra o deus graet outan?

— Goude beza mouget ar prins, evel em eus lavaret d'eoc'h, e vourrevien o deus stanket d'ezan e fri hag e ziouskouarn evit miret na deuje gwad dre 'n hent-se. Neuze o deus douget ar c'horf d'ar gampr kaera a zo er c'hastell hag e laket en eur chapel wenn.

Di eo ez a ar venec'h hag an dudchentil da bidi.

— Hag ar vuntrerien gris a zo eno ive?

— Aet int d'ar chase; ma tigouezont ganeoc'h, Godig, n'ho pezet ket aoun evit gwelet sin ar vuntrerien skrivet war o zal; na roit ket, ken nebeud, ho malloz d'ezo, met pedit Doue evid ene ar prins Jili, ma plijo gantan e denna eus ar Purgator, mar d'ema c'hoaz eno; pedit Hen ive ma pardono d'e vourrevien.

War gement-se ar manac'h a roas e vennoz d'ar plac'h yaouank hag a yeas gant e hent.

Ar prins Jili Breiz a voe beziet d'ar 26 a viz ebrel 1450. Abad Boken, e penn e venec'h, a deuas da zavel ar c'horf evid e gas d'an douar hag eun niver bras a dudchentil a oa war e lerc'h; Godig kêz en em gavas ive ha n'eo ket hi eo a bede nebeuta.

Ar vuntrerien a bedas an dudchentil deuet d'an enterramant da renta testeni ne oant ket er c'has-tell, — e oant-lod en iliz ha lod er chase, — d'ar mare ma oa maro ar prins; hogen an dudchentil ne voent ket touellet gand ar gaou-se ha morse-ne c'helljot kaout diganto o diskarg a varo ar prins.

Abad Boken a lakeas eur maen-bez, e sklent, war gorf Jili Breiz hag e skeudenn, e koat, war gorre ar maen-bez.

Setu aze penaos e varvas, dre gasoni e enebou-rien, eur prins bras a Vreiz. Gwelomp breman dourn Doue o tont da boueza war an dud kablus.

Godig, goude ma voe laket korf ar prins en douar a yeas a-bres warzu he lochenn. Pa zigouezas ne oa en ti nemet Fant Madek, a oa azezet e tal an tan oc'h aoza eur vasinad yod gwiniz du. Laouen oa he fenn, ar pezh ne veze ket alies; hogen pa welas he lezverc'h o tont en ti ez eas al laouenedigez diwar he zal.

— A! digouezet out, emezi, a-raok an noz? Me 'zonje d'in ne vijes ket deuet hirio.

— Mar d'oun chomet pell, eme C'hodig; eo em oa eun dever da ober.

— Eun dever? eme al lezvamm, gand eur vouez trenk, da zever oa senti ouzin-me hag ober al labour a roan d'it.

— Gwir a livirit, va mamm, ha kredi a ran ive ne d'oun na dizent na didalvez. Doue zo plijet gantan va dibab evid ober eur gevriddi.

— Eur gevriddi? eme Fant, en eur ober eul lamm kement ma voe dare d'ez i stlepel en tan yod ha basin.

— Ya! va mamm, eme C'hodig, ken dizrouk ha tra. Eur gevriddi am eus bet; d'an Naoned eo ret d'in mont; va lezel a reot, me 'gred, da ober ar pennad beach-se.

Al lezvamm a yeas neuze kement a zroug enni ma krene gant he c'hounnar; evel ma kendalc'he Godig da lavaret e oa ret d'ez i mont d'an Naoned, hep diskleria petra oa ar gevriddi he devoa da ober. Fant a gemeras eur geuneudenn hag a roas eur zaead d'he lezverc'h. Neuze he zaolas er maez eus an ti hag e serras an nor outi en eur lavaret:

— Kea alese, ha ne laka mui troad ebet en tima. Kea alese da grevi d'an Naoned, pe elec'h ma kiri; met na deues biken mui dirak va daoulagad-me.

Godig he divije gellet lavaret, mar he laket er maez, he devoa gwir, da vihana, da gaout he lod a zavez he zad; hogen ar zonz-se ne deuas ket d'ez i; pa welas serra outi dor he lochenn, e chomas evel pa vije sebezet; he c'halon a vennas ranna ha daelou puilh a ziredas eus he daoulagad. En ti-ze he devoa gouzanvet kals poan, met, da vihana, eno e kave eun doenn evit he goudori, hag eun tamm bara du da derri he naoun. Breman, e pe-

lec'h ez ay-hi da glask repu ? Piou a roio bara d'ez? N'he deus mui na kar, na mignon; n'he deus den da astenn dour'n d'ez; goude beza chomet eur pennad, evelse, mantret da zonzal ha da ouela, e savas he spered etrezek an nenv ha neuze e teuas ar fizians en he c'halon:

— Asa! emezi, Doue n'am dilezo ket; kemeret a ra preder zoken gand al labousedigou bihan. Abalamour da Zoue, an dud diwar ar maez a roio d'in eun tamm boued bennak evit beva hag am lezo da dremen an noz e korn eur c'hraou pe eur c'hardi.

Neuze e sec'has he daoulagad hag, hep sellet en dro, ez eas warzu ar c'hoad he devoa treuzet kel lies a wech.

Evel ma he devoa sonjet, Godig a yeas d'an Naoned en eur veva diwar an aluzen. Bemdez e kave eun tieg bennak da rei d'ez barag hag eul lec'h da dremen an noz. Digouezet e Naoned, e voe kaset dirak ar brinsez Franseza Zinan, intanvez ar prins Jili Breiz.

Ar brinsez a oa eet kentoc'h betek enni ar c'helou eus a varo he fried hag he devoa gwisket dilhad kanv. Pa glevas e teue ar plac'h yaouank-ma eus a gastell an Hardouinae, e kouezas a-stok korf war he c'hador hag e voe eur pennad mat hep gelout komz mouget gant he daelou hag he huana-dou!!

Godig ne d'eas ket da glask eus ar c'homzou divlas a leverer alies d'an dud ankeniet evid o frealzi. Gortoz a reas sioul, gant doujans, hag an daelou en he daoulagad, ma vije tremenet d'ar brinsez ar gaouad rann-galon-se.

Franseza a grogas e dourn ar goueriadez paour hag a lavaras d'ez:

— O! va mignonez, komzit d'in eus an Aotrou Jili.

— Eus e berz eo e teuan d'ho kaout, eme C'hodig.

Neuze e tiskouezas d'ez ar werzid a oa eur ger bennak skrivet warnan gand ar prins.

— Va frinsez, anaout a rit-hu ar werzid hag an hinkin-man?

— Hinkin va mamm goz ! He anaout ? O ! ya ! Penaos oc'h eus hu bet an hinkin-se?

— Me eo Godig Madec, ar vesaerez paour, ho peus bet ar vadelez, c'houi hag ar prins Jili, da rei d'ez an hinkin-ma pa em boa kollet va hini en dour. An Aotrou Jili, Doue r'her pardonno, eun dervez bennak a-raok mervel, evel n'en devoa netra da c'helout skriva, en deus merket, gand e wad, eur ger bennak war werzid an hinkin-ma ha gourc'hemenet d'in hen digas d'eoc'h!

— O! digas-hen d'in buan! eme ar brinsez hag e krogas, en eur grena er werzid hag e lennas warni ar c'homzou-man:

— Franseza ger, va foaniou a ya da echui; mont a ran d'an nenv evit da c'hortoz ha da garet eno evel ma 'm eus graet war an douar. Kenavezo, Franseza! Dalc'h atao en da gichen an hini a gaso d'it an hinkin benniget-man, an ael a raer Godig anezi!

Franseza a bokas d'al lizerennou skrivet gant gwad war ar werzid hag a lavaras:

A! Jili! mar plij gant Doue ne jomin ket pell war da lerc'h!

Ar brinsez vat ne ouie ket pegement a drubuilhou he devoa c'hoaz da c'houzanv er bed-man, a-raok mont d'ar bed all da gaout ar pried-se, ma oa bet kouls lavaret atao disparti dioutan war an douar. Bez' he devoa c'hoaz da dremen a-dreuz kalz a zrez hag a spern: Hirio, siouaz! e ouezer gwel eget neuze, ez eus e kurunenn ar brinsed muioc'h a zrein eged a roz.

Ar brinsez a lakeas neuze ar goueriadez paour

da azeza en he c'hichen, hag a grogas en he daouarn evel pa vije bet eur c'hoar d'ezhi.

— O! Jili, va fried paour! emezi; te, Godig, a zo bet eurusoc'h egedoun-me; te ec'h eus gellet e welet, e glevet, beza test eus e amzer ziweza; lavar d'in, o! lavar d'in, Godig, ha maro eo ar prins, evel eur gwir gristen evel m'en devoa bet?

— O ! ya ! sur, itron ! O ! an Aotrou Doue en deus graet trugarez d'ezan, rak ar prins en deus pardonet ker kalonek d'e holl enebourien!

Godig, evit ma en defe va fried muia karet roet d'it ar gevidi en deus, eo ret en divije kals fizians ennout. O! komz d'in anezan; lavar d'in e boaniou, e drubuilhou, e c'hlac'har; lavar d'in holl, holl kement a ouzout. Ma n'em eus ket gellet kaout lod eus e boaniou, e fell d'in, da vihana, kemeret perz enno o klevet o c'honta.

Godig a lavaras d'ezhi kement a oa tremenet, kement hon eus merket er pennad, skrid-man.

Goude m'he devoa Godig lavaret kement a ouie diwarbenn ar prins Jili — hag eur pennad mat e voe o konta an istor-se, rak beb an amzer, ouz he c'hlevet, an intanvez paour a zirole da lenva hag e veze ret d'ezhi chom a-zav ken na vije distrauilhet ar brinsez. — Franseza Zinan a lakeas he daou zorn gwenn war diskoaz ar goueriadez truilhennok hag oc'h ober eur zell karantezus outi e lavaras:

— Eur zantez out, Godig; me em eus evidout karantez hag anaoudegez vat. Me a zo aman prizonierez; ne vezo ket, koulskoude, miret ouzin d'az terc'hel em c'hichen. Te ec'h eus frealzet ha sikouret Jili Breiz, ha chom a ri gand e intanvez?

— Itron, eme C'hodig, he c'halon mantret o sonjal er pezh a oa digouezet ganti, me a zo taolet gant va lezvamm er maez eus a di va zad hag evel-

se n'em eus ken da ober breman nemet ho polontez hag hini Doue.

Ar brinsez a astennas he dorn da C'hodig, hag houman a bokas c'houek d'an dorn-se.

Franseza Zinan a zalc'has eta Godig ganti; ober a reas d'ezhi kuitaat he dilhad koueriadez hag e reas anezi kentoc'h he mignonez eget he maez. Anaout mat a rae petra a dlee d'an hini he devoa roet bara d'ar prins Jili.

Ar brinsez he devoe goudeze aotre da vont da bidi war bez he fried ha da welet ar c'hastell hag ar vro el lec'h m'en devoa gouzanvet e boaniou diweza. Kas a reas ganti Godig, he devoa ive c'hoant a-walc'h da welet ar c'harter el lec'h ma oa bet ganet.

Unan bennak a anavezaz ar goueriadez etouez ar re a heulie ar brinsez hag ar brud a gement se a yeas dre ar c'harter evel eul luc'hedenn; an eil a lavare d'egile:

— N'hoc'h eus ket gwelet ? Godig vihan a zo deuet da veza eun itron vras!

Hogen, etre daou, brec'h Doue a oa deuet da boueza war ar re gablus, Fant Madek a oa kouezet gwall glanv hag evid ar wech kenta e oa deuet ar morc'hed en he ene; dalc'h mat edo hano Godig en he genou; an darsien a oa ganti hag he devoa alter; he c'hlevet a raet o pedi ar vinorez evit ma ne roje ket he malloz d'ezhi abalamour ma he devoa he laket er maez a di he zad. Met ar vinorez a oa pell ac'hano ha n'he c'hleve ket. Beb an amzer, dre ma teue ar morc'hed da grignat he ene, al lezvamm a c'halve Godig gand eur vouez truezus.

Ar Ruzig, he mab, — an hini ma he devoa kaset he lezverc'h kuit evit derc'hel he lod d'ezan — ar Ruzig, skuiz ouz he c'hlevet, a lavaras d'ezhi gand eur vouez trenk:

— Petra dalv d'eoc'h gelver Godig? Godig a zo eun itron vras he ne deuy ket aman.

— Godig, eun itron vras? Petra a leveres, Per?

Ar Ruzig n'en devoe ket amzer da respont; dor al lochenn a zigoras hag an hini a c'hortozed a oa war an treujou hag a deuas en ti. Godig ive he devoa klevet ar brud e oa klanv he lezvamm hag a zirede d'he gwelet. Fant Madek ne grede ket he daoulagad. Sellet a rae outi tu ha tu; kaout a rae d'ezi e oa eno dirazi penn Godig; met ha Godig oa, e gwirionez?

— A! te a zo aze, Godig? a lavaras gouestadik al lezvamm.

— Ya! va mamm, eme ar verc'h yaouank.

— Ne 'c'h eus ket a gasoni ouzin, eme ar glanvourez?

— O! nan, va mamm! ha Godig a dosteas evit briata he lezvamm.

— Godig, pardon d'in; eur gwall bez oun bet en da genver; hogen, keuz am eus... hag e tiruilhe an daelou a zaoulagad Fant Madek.

— Va mamm, na ouelit ket; ma n'oc'h ket bet mat em c'henver, kement-se a zo ankounac'haet ganen-me

— O! va merc'h, gouela a ran gant laouenedigez.

Fant Madek ne vevas ket pell goudeze; mervel a reas goude beza graet ar peoc'h gant he merc'h ha gant Doue; hag holl dud ar c'harter a gomzas pell goudeze eus al lezverc'h a bardone ker kalonek d'al lezvamm he devoa bet kement da c'houzanv ganti.

Godig, atao madelezes, a lezas gant he hantervreur kement a deue d'ezi eus a zanzev he zad. Franseza Zinan a roas ive eun dra bennag, hag evelse ar Ruzig en em gavas en e aes.

Ar brinsez ha Godig a yeas neuze da welet kas-

tell an Hardouinae, kouent Boken hag Itron Varia an Derven; hag ez ejont neuze en dro d'an Nao-ned, rak ar gêr-se a oa merket gand an Duk da Franseza evel al lec'h ma tlee chom ennan.

Duk Breiz goude beza kemeret Avranch war ar Zaazon a yeas da gousket da venez Sant Mikael. Pa edo o vont war varc'h hed al leo-drez, e tigozeas gantan eur c'habusin, an hini en devoa sakramantet ar prins Jili, en e brizon. Mont a reas da gaout ar prins hag e lavaras d'ezan e oa karget gand e vreur Jili da zikleria d'ezan her galve, a-raok an hanter-kantvet dervez, d'en em gaout dirak lezvarn Doue, evit beza barnet eno o daou.

Ar prins a jomas abafet o klevet kement-se; goudeze, o veza dizebezet, e falvezas d'ezan komz c'hoaz ouz ar c'habusin. Hogen heman a oa aet, den ne ouie pelec'h ha kaer a voe e glask ne voe ket kavet.

« An Duk, eme eur skrivagner koz, a jomas ker sebezet, ker mantret, ken ankeniet, ma ne c'hellias mui kemeret plijadur gant netra hag e varvas soudan goudeze.

Ar pez a dle deski d'ar brinzed e tlefent beza fur ha diouall da gredi kement tra a vez lavaret d'ezo gand ar re a zo war o zro, rak an den en deus a-walc'h da ober o terc'hel penn d'e wall ioulou e-upan heb en em lezel da veza renet gant gwall ioulou ar re a zo en dro d'ezan. »

Distro d'ar Genkiz, e tal Gwened, an duk Fransez ne reas mui nemet langisa; krignet gand ar morc'hed, e testumas en dro d'ezan tudchentil, alierien ha re vras e lez. Dirazo ha dirak an eskeb a oa eno e roas ar gurunenn d'e vreur Per hag hen anavezaz evid an hini a dlee beza duk en e c'houde, o lezel a-gostez e ziou verc'h, Mari ha

Mac'harit, ne c'hellent kaout ar gurunenn nemet ma ne vije bet gwaz ebet eus al lignez.

Meur a wech e pedas ar re a oa en dro d'e wele da bardoni d'ezan e faziou. Reseo a reas e zakramanchou diweza gant santimanchou bras a feiz hag a relijion hag e varvas d'ar 17 pe d'an 18 a viz gouere, er bloaz 1450.

Franseza Zinan ha Godig a oa o pidi e chapel ar brinsez pa zigouezas ar c'helou-ze ganto.

— Aet al lazer da gaout an hini eu deus lazet, eme an intañvez, en eur grenn.

— Doue r'her pardonno, eme C'hodig; ar prins Jili en devoa pardonnet a greiz kalon d'e vreur; o! pardonit evel dan!

Franseza, o klevet Godig, a voe teneret he c'hallon. En em lakat a reas adarre d'an daoulin; diroll a reas da ouela ha goude beza taolet eur zell truezus war he c'hrusifi, ec'h en em lakeas da bidi kalonek evit he breur kaer Fransez Breiz.

— A! itron, a lavaras Godig, mar d'eus bet disparti etre an daou vreur-se, war an douar, esperout a c'hellomp, pa 'z int maro, evel daou wir gristen, ha pa ema Breiz holl o pidi evito, ez int hirio unanet o daou en nenv.

— Doue ra 'z selaouo, va merc'h, eme ar brinsez.

Franseza a zalc'has Godig en he c'hichen ken na blijas gant Doue dont d'o dispartia; Godig a varvas da genta; ar brinsez, mantret gant he glac'har ha beuzet eu he daelou, a zerras d'ezi he daoulagad.

D'an noz warlec'h ma oa kaset he matez d'an douar, Franseza a yeas da denna eus eur c'hased, el lec'h m'hen dalc'he dindan alc'houez, ar werzid hag an hinkin benniget a oa bet etre

daouarn Godig; mont a reas d'o staga a-istribilh ouz moger he chapel, evel eur relegig a zigase da zonz d'ezi eus a gement a gare: Doue, he fried hag he matez vat.

Eno stouet war he daoulin, e lavare da ene Jili ha da ene Godig:

— O! Mar am c'hlevit, pedit Doue ma am galvo davetan, en ho kichen.

He goulenn he devoe hep dale, rak a-benn eur miz goude, e teuas ar maro d'ezi.

A-raok mervel, e c'halvas, da gichen he gwele, dukez santel Breiz, Franseza Amboaz hag e lakeas an hinkin benniget etre he daouarn.

D'he zro, Franseza Amboaz her c'hasas d'he chapel, hag ez eas evelse, a zorn da zorn, eus an eil dukez Breiz d'eben, betek ma 'z eas, gand an dukez Anna war dron Frans.

Prinsezed Frans, evel prinsezed Breiz a zelleze kaout eun hevelep releg, rak labouret o deus holl, pe gant o hinkin pe gant o nadoz evit gwiska ar beorien.

GOULC'HEN MORVAN.

Distro laouen an Itron Varia

◆ da Goatkeo ◆

(Pennnad diweza)

PERRINA

Na peger mat eo an Aotrou Doue, evelato, ha na peger brao e oar trei hon daelou e levez; koz mat oun; pemp bloaz ha pevar ugent am eus; breman e varvin laouen, p'eo gwir e ouezan e c'hello va bugale ha va bugale vihan a-rumm da rumm pedi el lec'h m'o deus pedet o zud koz!

MARTHA

Me gred, daoust ma 'z oun dihun mat, emacun oc'h hunvreal!

APOLLINA

An Aotrou Doue a ra traou souezus, evelato! pa greder e vez trec'het da vat eo e vez tosta da gaout ar gounid.

LOEIZ

Hiviziken e lakimp muioc'h a evez da viret e c'hourc'hemennou.

AN AOTROU PERSON

Da hanter eost a zeu e vezo graet ar pardon nevez kenta aman; e kreiz al labouriou bras e tigozeo, met en deiz m'en em gav gouel ar vamm, ar vugale ne labouront ket.

LOEIZ

Tra! tra! Aotrou Person.

FANCH

Met n'ho pezo ket bet anzer da adsevel ho chapel a-benn neuze.

AN AOTROU PERSON

Ni a gano an oferenn etre peder moger hanter gouezet ho chapel goz hag e c'helloc'h daoulina var ar vein c'hlas m'eo bet daoulinet warno epad kantvejou ha kantvejou ho tud koz gwechall.

Hag ar Werc'hez nevez, graet war ar skouer-ze, — (da *Erwan*) dispak da daolenn, — a vezo douget neuze eus a Scrignac da Goatkeo, evid ar wech kenta, e kreiz an eroriou hag ar meuleudiou.

A-nevez e tiskenno an Itron Varia da gemeret perz en he leve.

FANCH

Ha ni, gwazed hag a zo bet aman c'hoaz o pardona, hen dougo, evit digeri hent d'ar re yaouank, hag evelse, rummad tud ebet, e Scrignac, ne vezo bet ehanet da zont d'en em erbedi ouz Mamm Doue, en dachenn-man he deus dibabet, evel m'hen lavarec'h, Aotrou Person, evit diazeza enni he zron da virviken!

AN AOTROU PERSON

Ya! he zron, rak ho Kwerc'hez nevez a zo eur rouanez, rouanez an nenv hag an douar; ar gurunenn ar-c'hant a zoug war he zal a zo lugernus, met ar bugel-Doue a zoug war he barlenn a zo kaeroc'h c'hoaz: Mamm eo kentoc'h eget rouanez; rouanez eo dre ma 'z eo bet mamm da genta! Hag ar mabig Jezuz, gand e zourn, a ro eur pok, evel m'her gwelit, da gement hini a deu da zaludi e vamm.

O! beleien amzer an Dispac'h hag a oa aman breman ez eus seiz ugent vloaz, c'houi, Aotrou Bernard, person Scrignac, Aotrou Koz, person Poullaouen, Aotrou Jegou, person diweza Koatkeo, nag a nerz a gavec'h oc'h oferenna aman, e-harz treid an Itron Varia, evit dougen betek penn ar groaz a goueze ker pouner war ho tiouskoaz hag ar guruneinn-spern hag a zanke he drein ken doun en hoc'h empenn!

Nag a wech, Aotrou Bernard, a-raok mervel e prison Kemper, d'ar 17 a vezeven 1793, ho peus savet ho

taoulagad, beuzet en daelou, warzu Gwerc'hez Koatkeo.

Ha c'houi, Aotrou Koz, p'edoc'h o pignat war ar chafod, e tal kastell Brest, d'an 13 a viz meurzh 1794, ha pa hopec'h a-raok lezel ho penn da goueza dindan kountell ar c'hilhotin, hanoiou Jezuz ha Mari, daoust ha ne droec'h ket ho sellou doaniet warzu chapel didrous ha Gwerc'hez vat Koatkeo hag he Mabig bihan.

O! testou bras Hor Zalver Jezuz-Krist, c'houi hag a varvas ho tri, kentoc'h eget nac'h feiz hon Tadou koz, Itron Varia Goatkeo he deus gouezet ho tigoll brao bras, da veza gouzanvet kement all a drubuilhou hag a boaniou dre garantez evit he Mab ha fenoz e kredomp ez oc'h diskennet ho tri eus barr an neuv, hag emaoch, en hor serr, o vale war an douar-man ho peus pleustret ken alies, breman ez eus seiz ugent vloaz, laouen o welet e chom atao ar Werc'hez e Koatkeo.

AR BOBL

Ya! Ya! hag e chomo!

AN AOTROU PERSON

O! Aotrou Jegou ha c'houi holl tud vat, hag a zo o relegou aman e douar benniget an Itron Varia, o c'hedal deiz ar Varn, kouskit e peoc'h; ar bedenn bet ehanet aman epad 37 vloaz a zavo a-nevez etrezek an neuv, hag a gouezo, goudeze, evel ar gliz, da viz mae, evit brasa mad ar re veo hag ar re varo!

AR BOBL

Gwell a-ze, Aotrou Person, gwell a-ze !

AN A. PERSON. — *Regina Cæli lætare! Alleluia*

Ya, Rouanez an Nenv, bezit laouen, Alleluia! rak ho Mab hag a oa maro a zo savet eus ar bez leun a vuhez hag ho ti hag a oa kouezet, en e boull, a vezo ad-savet adarre, kaeroc'h eget biskoaz.

Ha breman, Marzin, a-raok en em zispattia, sav d'eomp eur c'han, ar c'henta, en enor da Werc'hez nevez Koatkeo, ma 'z ay da benn al labouriou kaer a

vennomp ober aman evit he brasa gloar ha gwella mad an dud.

(*Ar vugale o deus diframmet skourrou glas diouz ar gwez hag a hej ar skourrou dirag taolenn ar Werc'hez a zalc'h Erwan dispak dirazo, en dra ma kan...*)

AR GANERIEH

TON savet gant Don HERVE.

I - tron Va - ri - a. C'houi eo mamm hor
bro, Ho ka-ret a reomp hag a raim, a - to, Hep da - le, ho
ti a vo sa - vet deoc'h, Rou - a - nez ar peoc'h, Mamm hol le - ve -
nez, Mi - vit ar feiz soun er me - nez.

Itron Varia, c'houi eo Mamm hor Bro ;
Ho karet a reomp hag a raim atô,
Hep dale ho ti a vo savet d'eoc'h,
Rouanez ar peoc'h,
Mamm hol levenez,
Mirit ar feiz, sounn er menez!

SCRIGNAC, d'ar 15 a viz gouere 1933.

Y.-V. PERROT

Ar pezh-man a zo bet diskleriet, evid ar wech kenta, e Koatkeo, da c'houel Maria Hanter Eost 1933 gant :
Jeanne Chapalan, Marie Chapalan, Maria Bocher, Marie Tréanton, Joséphine Balch, Françoise Quémer, Marie Guillou, Françoise Föll, René Föll, Hélène Quémer, Hélène Tallec.
Louis Berrehar, Lannouédie ; Albert Lann, Poullou-Pri ; Pierre Cloarec, Kerdanaon ; François Delivré, Kerdanguy ; Pierre Corvez, Kervarzin ; Emile Lagadee, Kerlouet ; Théophile Cottonne, Kerbrat ; Jean Lozac'h, Théophile Pirou, Marcel Masson, Raymond Boule'h, Robert Landré, Jean Scourneec.

Kanaouenn evit Nedeleg

Ton savet gand an Ao. Mayet

AR FU-LEN-NOU ERCH, GAND O ES-KELL GWERC'H, WAR AN

A-VEL GLOU-AR, EUS LEIN AN OABL DU, A NIJ

TU HA TU, HAG A WISK AN DOU-AR.

505

II

En eun noz didrouz
Eo ganet er plouz,
Mabig koant ar Werc'hez
Hag e barr an nenv,
E son c'houek ha krenv,
Telenn aour an Aelez.

III

Gwelit an erc'h teo
Ar skourn hag ar reo
Hag ar paour o krena ;
Jezuz, en e lez,
Ho paeo, eun dez,
Ma rit vad d'ho nesa.

IV

Bezit kunv ha mat
Ouz an emzivad
A bed war ho treujou
Ha roit d'ar paour,
Gand eur galon aour,
An tamm eus ho kenou.

V

Roit dilhad tomm
Eun tamm hag eul lomm
Pa deuer da c'houlenn
Ho pec'hejou holl
A gasoc'h da goll
Da heul an aluzen.

A. K.

◆ AN HADER ◆

Gwe - let a ran an Ha - der En
 e bark min - tin mat, Ouz e vrec'h kleiz eur
 ba-ner eur ba - ner leun a had, Ouz

e vrec'h kleiz eur ba - ner. Eur
 ba - ner leun a had.

2

Ha dre ar park labouret
 Eus e zorn hep ehan,
 E kouez ar greun alaouret,
 War an douar plean.

3

Ar milinou da vala
 A gavo kalz greun aour;
 Ar forn a roio bara
 D'ar pinvidig, d'ar paour.

4

War an douarou aret
 Ar gwiniz aour a ruilh;
 Bez laouen va breur karet
 Da vloaz e vo eost puilh.

5

Trugarez ha mil bennoz
 Da Zoue, mestr ar bed.
 A ro bemdez ha bemnoz
 E c'hliz santel d'an ed.
Filhor Sant Erwan.

*O seiz sant a Vreiz-Vihan, kaera bleuniou hor gouenn,
Eus barr an nenv, heb ehan, selaouit hor goulenn,
Levenez ha karantez skuilhit war douar Breiz,
Mirit enni kudennet, hor yez koz hag hor Feiz!*

5. - Ar Vretoned fallgalonet

S EVEL eun tiegez, diwar an douar noaz, daoust peger poanius eo, n'eo netra e-skoaz sevel eur vro.

Hon tud koz, pa zouarjont, dre aman, war de-vennou hon Arvor, breman ez eus 1.500 vloaz, a oa fallgalonet ha n'eo ket souez. Gouela a raent d'ar vro gaer a laere diganto ar Zaozon fall, d'ar chatal, d'an dilhajou, d'an arrebeuri ha d'an holl vadou a jome war o lerc'h; pa rank tec'het, a-raok ar skod tan hag ar c'hleze dir, eun den n'en devez ket amzer da gas kalz a dra gantan; gouela a raent d'o c'herent a oa chomet eleiz anezo eus o dilerc'h; en eur freuz, evel ma 'z eo ar brezel, an tad hag ar vamm, alies a-walc'h, a vez dispartiet diouz o bugale, ar wreg diouz an ozac'h, an amezeien an eil diouz egile.

6. - Skouer ar zent koz

Hon tud koz a oa fallgalonet; ar veleien a oa ganto a lavaras d'ezo: « Kemeromp skouer war ar merien; pa vez freuzet o c'hrugell d'ezo e stagont raktal d'he adsevel; ma vez freuzet diou wech, hen adsavint diou wech; an hini a zispenn o labour a c'hell fallgaloni; ar merien ne fallgalonint ket; greomp eveldo; labouromp! »

7. - Al labour-douar

Hag e piljont gwez, hag e savjont tiez hag e labourjont an douar; ar venec'h eo a droas hon tud koz war al labour-douar rak o manatiou a oa tiez ha kement hini a veve enno a c'houneze e vara diouz c'houezenn e dal; al labour-douar, desket d'eomp gant hor zent koz, na pebez labour veniget: gwella micher a zo evid ar c'horf, gwella hini a zo evid an ene.

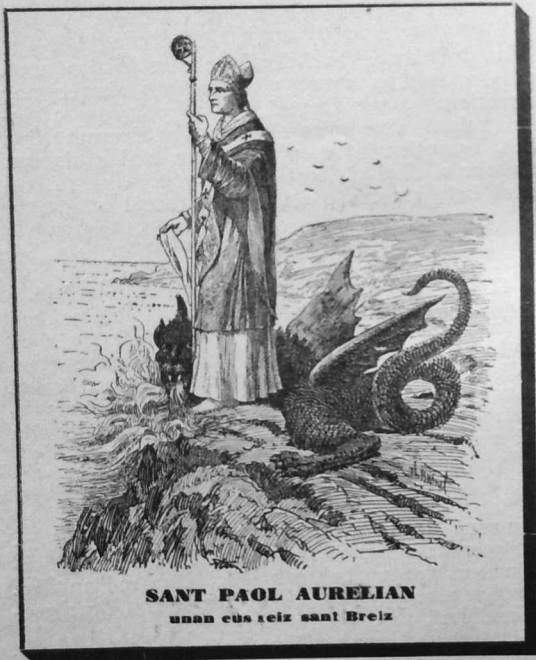
8. - Al labour-spered

Ar zent koz eo a droas ivez hon tud war al labour-spered: o manatiou a oa skoliou e tesked enno kement tra a c'hell pinvidikaat spered an den.

Poblou a zo ha ne glaskont nemed eun dra: gounit arc'hant.

Ni, Bretoned, gant m'hon devezo peadra da ober hon treuz a vez laouen. Redek a reomp warlerc'h madou ar spered kals kentoc'h eget warlerc'h madou ar c'horf hag hor ger a-bell 'zo eo:

*Gwell eo deski mabig bihan
Eget dastum madou d'ezan!*

9. - Ar maen-korn

Hor zent koz eo o deus diazezet ar vro-man war ar c'halet. Broiou eleiz a zo bet savet, brudet ha doujet: aet int d'an traon! kouezet int en o foull; n'eus hano ebet anezo ken!

Perak?

N'oant ket savet war ar c'halet ; savet e oant war an traez; skubet int bet gand ar gwall-amzer.

Hor zent koz, hag a wele an traou a-bell, a zavas Breiz war ar maen-korn ma 'z eo Hor Zalver Jezus-Krist, ha Breiz, daoust peger gwasket eo bet hag ez eo bepred, a zo atao en he sav!

10 - Seiz eskopti Breiz

Ar Vreiz nevez savet gant hor zent koz, war dismantrou an Arvor a voe rannet e seiz eskopti; ar seiz sant a zavas ar seiz eskopti-ze, — sant Samson, sant Malo, sant Brieg, sant Tugdual, sant Paol, sant Kaourintin ha sant Padarn, — eo a c'halvomp seiz sant Breiz.

Dre anaoudegez vat evito, hon tud koz, gwechall, a gare ober Tro-Vreiz, eur wech, da vihana, epad o buhez; poaniomp da vont eveldo, eun dro bennak, da bedi, en hon ilizou meur, war beziou diazeziourien hor Bro.

Er miz a zeu: **ROUANTELEZ BREIZ.**

● FEIZ HA BREIZ-FILM ●

Bez
e oa
Pevar
Mignon

(Photo Feiz ha Breiz)

DA genta edo Perig, eur paotrig dek vloaz, fur, sentus ha mat da labourat. Perig avât ne blije tamm d'ezan beza direnket en e labour... Bremaik e welot ez eo gwir!..

An eil, Monig, eur verc'hig seiz vloaz, amezegz da Berig, koant ha chentil evel eun oan; met siouaz! Monig a vouze evit an distera digarez... Bremaik e welot ez eo gwir!..

An trede a oa eun houad, pe eur « c'hanig » leun a lorc'h, hanvet an « Aotrou Koan-Koan » gant Perig, rak Perig oa e vestr.

Erfin, Gwennig, eul lapin bihan, gwenn-holl e

groc'hen evel erc'h ha ruz-tan e zaoulagad. Al loenig-se, savet gant aket, oa brasa tenzor ha brasa plijadur Monig ar verc'hig koant.

Ma' z oa Perig ha Monig daou vignon bras, an Ao. Koan-Koan ha Gwennig a en em gare kemend-all.

Bemdez an Aotrou Koan-Koan a deue betek porz Monig da welout Gwennig e vignon bras. Eun dervez avât e voe difennet outo en em welout. Petra oa digouezet?..

Perig en doa eur bengenn-zouar e liorz e dad, a labourer hag a c'houneze evel ma plije gantan.

Perig, evel eul liorz dispar, a hadas bleuniou kaer en e gornadig douar; edont breman o tiouan, hag ar paotrig, laouen, a yea alies bemdez d'o gwelout. Seblantout a rae d'ezan dija, gwelout ar bleuniou marellet o tigeri dindan tommder madelezus an heol hag o teuler a bep tu eur c'houez dudius.

Met setu aman eur c'hoari all! Eun abardaez o tont eus ar skol, e chomas Perig sabatuet nêt, ha rannet e galon, o welout stad truezus e liorz: an douar-ze, munudet gantan, ken plean araok, ha pladet ken brao gant ar bal, a oa breman berniet, torgennet, turiet, skrabet, chachet war an aleziou a bep tu, hag ar bleuniou displantet. Er memez amzer, eur yar a nije spontet dreist ar c'harz, hag ar yar-ze a oa da Vonig.

— A! yer brein, me lavar e kousto ker d'eoc'h, dont d'ober droug d'in! » ha Perig a gounnare.

— Petra-zo? eme eur vouez en tu all d'ar c'harz; ha Monig a ziskoueze da Berig he dremm karan-tezus, laouen ha mantret.

— A! te eo!.. deus da welout-ta al labour kaer graet aman gant da yer! Va liorz a zo nullet ganto ha va bleuniou displantet.

... Dirak
Gwennig o
veuzi, Perig
didruez
a c'hoarz...

(Pboto Feiz ha Breiz)

— Met... hag out sur eo graet an drouk-se gant va yer?

— Sur-sur oun ! emañ a nevez gwelout unan anezo o nijal dreist ar c'harz. Kanailhez! koustout a ray d'ezo, sell!

— O Perig... mar plij...

— Serr da veg... kerz da ziouall da yer. Biken mui, ne fell d'in o gwelout, klevet a rez?

— Han, evelse emañ? Ma, kenavo, pabor fall!... Ne deuin ket ken war da dro. » Ha Monig kuit diwar herr.

Diwar an deiz-se, an Aotrou Koan-Koan en 'doa difenn da welout Gwennig, dindan boan da veza laket er pod da frita ma tizentche; hag ar paourkêz Gwennig dilezet, gant e vignon a gave hir e amzer: « Perak, a zonje-hen, ne deu mui Koan-Koan war va zro? »

Eus al lun d'ar yaou, Perig a jomas fachet, ha Monig mouzet. Fin avât a deuas d'an abadenn ha fin vat zoken.

Ar yaou oa. Perig goude lein, en eur c'horn eus e liorz a lenne sioulig Feiz ha Breiz ar Vugale... pa glevas souden e vignonez Monig o c'hovel sikour. Perig a redas da welout. Ha petra' wel?

Gwennig, ar paourkêz Gwennig, kouezet en eur poull-dour e-kreiz ar porz, en eur dec'hout araok Pontig ar c'hi du. Dirak Gwennig o veuzi, Monig a gri, a ouel evel eur Vadalen, ha Perig, didruez, a c'hoarz.

— O Perig, en han 'Doue, tenn Gwennig eus an dour.

— Nann! lezomp-hen da zeski neuñv.

— Perig, Perig, na te a zo kriz ha digalon !... Paourkêr Gwennig ! Paourkêr Gwennig ! » Hag an daerou a rede puilh war diou-jod ruz-wenn ar verc'hig koant.

Koag! Koag! Koag! An Aot. Koan-Koan eo a deu diwar-herr en eur jorgellat. Mont a ra war-eün en dour; pega a ra e diskouarn Gwennig ha buan-buan her chach er-mêz. Monig, laouen a re-seo ar paourkêzig etre he divrec'h karantezus.

Dirak kemend-all. Perig ne c'hoarz mui; chom a ra dilavar, mantret ha mezek.

— Ac'hanta, Perig ! Gwel-ta, Koan-Koan a zo karantezusoc'h egedout. Pebez kental gaer roet d'it gant Koan-Koan.

— Allo! Koan-Koan avât ne ra van ebet o kle-vout e vestr.

— Gwel, Perig, mez en deus ac'hanout! »

En taol-man Perig a zo trec'het. Lammet a ra davit Monig, hag o kregi en he daouarnigou gwenn, e lavar gant eur vouez glac'haret:

— Monig, didruez oun bet... Lavar, n'out ket mouzet ken?

— Ha te Perig, n'out ket fachtet ken?

— Monig echu eo an abaden... ankounac'haomp pep tra nemet ar gentel gaer roet d'eomp gant an Aotrou Koan-Koan. »

Aliou ar Brezoneg dre daolennou

Bugale, pennad ar brezoneg dre daolennou miz kerzu, eo an hini diweza. War *Feiz ha Breiz Nedeleg 1933-Genver 1934*, e kavot eur genstrivadeg nevez

Stagit buan eta gand al labour.

Skrivit ho teveriou gand ar brasa evez, rak sellet e vezo ivez ouz ar skritur.

Prizioù kaër a vezo roët d'an 40 bugel o devezo ar muia poenchou.

Labouriou an tri miz a rank beza kaset d'an *A. Grill*, inspecteur de l'Enseignement Libre, Impasse de l'Odé, Quimper, abenn an 20 a viz kerzu da ziwezata.

◆ Gounideien ◆

Kenstrivadeg ar Vakansou

Priz kenta: Jopik SIMON, 10 vloaz, Plouzeniel, 25 poent 1/2. — 2. Fransezaik Ségalen, Gourin-Gouesnou, 23 boent 1/2. — 3. Mari Séité, 12 vloaz, Kleder, 23 boent. — 4. Marc'harit Philippot, 12 vloaz, Plouzane, 22 boent. — 5. Marcelle Richard, 11 vloaz, Plouzeniel ha Julie Peron, 13 vloaz, Mespaul, 21 poent 1/2. — 6. Reine Bariou, 13 vloaz, Poullan, 20 poent. — 7. Loeizaik Morvan, 11 vloaz, skol gristen Sant-Wazeg, 19 poent 1/2. — 8. Fransezaik Cabon, 11 vloaz, Lanrivoare, 16 poent. — 9. Mari-Anna Bronnec, 11 vloaz, skol gristen Sant-Wazeg, 15 poent 1/2. — 10. Anna Kerivel, 12 vloaz, Poullan, 14 poent 1/2. — 11. Germaine Herviou, 11 vloaz, skol gristen Sant-Wazeg, 14 poent. — 12. Anna Guiffès, 11 vloaz, skol gristen Sant-Wazeg, 12 poent. — 13. Mari Plassard, 9 bloaz ha Joséphine Benjamin, 10 vloaz, Scrignac, 8 poent. — 16. Mari Coant, 9 bloaz hag Helena Caignard, 10 vloaz, Scrignac, 6 poent 1/2. — 17. Francine Coant, 9 bloaz, Scrignac, 6 poent. — 18. Francine Cam, 11 vloaz, ha Loeiza Urvoas, 11 vloaz, Scrignac, 5 poent 1/2.

D'an 21 bugel-man, e vezo kaset peb a briz dizale. Gand kalz a blijadur hon eus lennet o deveriou, skrivet gand ar brasa evez ha kaeraet zoken, darn anezo, — evel hini Jopik Simon, — gand herminigou ha bleunioù treset tro-war-dro d'e labour.

Gand e brizioù, *Feiz ha Breiz* a gas d'ar Vugale-se, amzer da zont hor bro, e wella goure'hemennou!

AR C'HATEKIZ DRE DAOLENNOU

TRI BERSON AN DREINDED

Bugel bihan, lavar d'in petra eo tri?

— Tri berson an Dreinded, an Tad, ar Mab hag ar Spered Santel.

Gwirioneziou ha gwirioneziou a zo; darn a zo sklêr : dal ma vezont lavaret e vezont komprenet, evel ar wirionez-man : unan ha daou a ra tri; darn all a zo tenval, mysterius; n'o c'homprenomp ket ha kement-se a zigouez dre ma n'eo ket lemm a-walc'h hor spered.

Penaos e c'hell ar vuhez sevel diwar breinadurez an hadenn? Den n'her goar; eur myster eo, da lavaret eo eur wirionez tenval ha kuzet evit hor spered berr-ni, met eur wirionez ker klêr ha dour stivell evit spered bras an Aotrou Doue.

Ha pa rankomp kredi, hep gellout o c'hompren, eur bern gwirioneziou diwar draou hag a welomp bemdez, arabad d'eomp beza souezet e vefe er bed-all, eur bern gwirioneziou hag a dleomp ivez kredi, pa deu Doue d'o diskleria d'eomp, daoust ma n'omp ket evit o c'hompren; en o zouez ha da genta ema myster an Dreinded : eun Doue hepken e tri ferson, an Tad, ar Mab hag ar Spered Santel.

Doue int o zri, met o zri ne reont nemed eun Doue.

Ar wirionez-se a zo bet diskleriet splann d'ar bed p'edo sant Yann o vadezi Doue ar Mab, en-

dra ma nije, a-us e benn, ar Spered Santel, dindan furm eur goulm ha ma klevet Doue an Tad oc'h embann e barr an nenv: « Heman eo va Mab muia karet, grit dioutan! »

Sant Padraig, abostol Iwerzon, hag a veve breman ez eus 1500 vloaz, evit diskleria d'e genvroiz myster an Dreinded, a gemere eun delienn velchen:

— Sellit, emezan, an delienn-ze a zo eur skeudenn zister eus an Dreinded ; n'eus nemed eun delienn, met eun delienn eo hag a zo rannet e teir bastell; evelse ivez, en Dreinded, n'eus nemed eun Doue, met eun Doue eo hag a zo ennan tri berson.

AR BREZONEG DRE DAOLENNOU

VOCABULAIRE

1. — Le pré: *ar prad*; pluriel: *pradou*. — La fontaine: *ar feunteun*. — Le lavoir: *ar poull-kanna*. — Femmes: *merc'hed*. — Laver le linge: *kanna*. — Linge sale: *dilhadr fank*. — Manne: *bouteg*; pluriel: *boutigi*. — Le contenu d'une manne: *boutegad*. — Battoir: *golvaz*.

2. — Les pauvres: *ar beorien*. — Un vieillard: *eun deñ koz*. — Un enfant: *eur bugel*. — Des guenilles: *pilhous*. — Faire l'aumône: *ober an aluzen*. — Charité: *karantez*. — Charitable: *karantezus*. — Mendiant: *klasker-bara*. — S'appuyer (sur un bâton): *en em harpa war eur vaz*. — Maigre: *treut*. — Tendre la main: *astenn an dourn*.

3. — L'hiver: *ar goañv*. — La neige: *an erc'h*. — Le froid: *ar riou*. — Il fait froid: *yeñ eo*. — Grelotter: *krena gand ar riou*. — Bonhomme de neige: *paotr-koz erc'h*. — Rouler: *rodella*. — Cache-nez: *tro-gouzoug*. — La glace: *ar skourn*. — Glacé: *skournet*. — Glisser: *rinkla*. — Tomber: *koueza*. — Se moquer: *ober goap*.

◆ TAOLENN 1933 ◆

KENTELIOU

PAJENN

Theresa Neumann hag ar socialist	8
War al labour douar	11
Kuzulioù ar medisin, gant Paol ar Riouallon: 10, 66, 115, 198, 232, 281, 376,	433
Kuzulioù ar geginerez, gant Lizik: 12, 65, 114, 199, 233, 286,	336
Gizioù kristen, gant Y. U.	45
Perig hag Azilis, gant Tintin Anna: 59, 159, 194, 229, 277, 332,	373
Ar Zizun Veur, gant Y.-V. Perrot	133
Alleluia ar Zul Fask, gant an Ao. Kerebel	152
An amzer nevez, eur vuhez nevez, gant L. Bleunven	185
Evit Sul bras ar Pantekost, gant an Ao. Kerebel ..	190
Tri goulenn Kalon Zakr H. Z. Jezuz-Krist, gant an Aotrou Kerebel	217
Bleizi, gant Y. U.	234
Breiz e Rom, gant A. K.	257
O Mamm hor Bro! gant an Ao. Kerebel	261
Rei skouerioù mat d'ar Vugale, gant Y. U.	271
Deiz ar pardon en eur barrez kristen, gant L. B.	275
Eur skouer dispar, gant Breurig	291
Dirak an eost o tarevi, gant L. B.	305
Ar c'hatekiz dre daolennou	442, 466,
An Anaon, gant an Ao. Kerebel	437

ISTOR

Istor Breiz	24, 68, 419, 468,	510
Buhez Martoloded Breiz gwechall goz, gant G. P.		48
Istor Breiz hag ar Vugale, gant Breurig		118
Ar Basion disklaeriet gant hon tadou koz, gant G. P.		140
Sant Erwan, Tad Breiz, gant Filhor Sant Erwan ..		179
Santez Anna Wened, gant Yvonig		287
Istor Koatkeo, gant Y.-V. Perrot		368
Merzerien an Dispac'h vras, gant Y. U.		349
Marc'harit an Nobletz	352,	394
Sant Melar, merzer, gant Filhor Sant Erwan		393
Cantic spirituel var a vuez a Anna an Nobletz, gant Marc Person		397
Sant Iltud, gant Y.-V. Perrot		451
Sant Kaourintin, gant Y.-V. Perrot		481

SONIOU HA GWERZIOU

Pedenn d'ar Mabig Jezuz, gant F. Jaffrès	1
Ar Mabig Jezuz, gant F. Jaffrès	3
O noz kaer! gant an Tad L'Helgouac'h	4
Jobig ar Baleer, gant Evnig Penn-ar-C'hoad	22
An Diou Galon, gant Janig ar Meur	116
Ar Golven, gant Evnig Penn-ar-C'hoad	125
Miz Mae, Miz Mari! gant Yvonig	177
Evit digemer an Aotrou 'n Eskob, gant Yvonig ..	178
Pedenn da I.-V. Goatkeo, gant Y.-V. Perrot	186
Enezenn Berder, gant an Tad L'Helgouac'h	237
Gwerz Itron Varia Goatkeo, gant Y.-V. Perrot	239
War Zao, bugale Breiz, gant Yvonig	254
Luskellerez d'am dousig, gant Jalm Konan	282
Va Falc'h, gant Kernevad Yaouank	284
Ped va merc'h, gant an Tad L'Helgouac'h	329
Ar gouelan hag an Heureuchin, gant Barz ar Goued ..	456
Ar c'hi bihan, gant P. L.	475
Kanaouenn Nedeleg	504
An Hader	506

PEZIOU-C'HOARI

Pardon Barabbas	90
Distro laouen an Itron Varia da Goatkeo: 322, 377, 406,	446

MARVAILHOU

An Hinkin benniget, gant Goulc'hen Morvan: 15, 78, 162, 201, 296, 337	15,	487
Kribell-Ruz, gant Breurig	29-	72
Noz Nedeleg Loeizaik, gant Ronan Pleiber-Krist ..		33
Eun tamm diskuiz diouz an noz, gant Jalm Konan ..		170
Madelez ar Werc'hez, gant Breurig		204
Malloz Sant Herve, gant E. Berthou ha Minor Kerbriek		249
Skilfeg, ar bleiz koz, gant Filhor sant Erwan: 424-428,	424-	471
Feiz ha Breiz ar Vugale vihan: 256, 295, 343, 391, 428,	256,	477
Bleun Brug Pont 'n Abad		417

YEZADUR

Ar brezoneg dra daolennou: 36, 84, 166, 211, 245, 293, 345, 429,	36,	478
--	-----	-----

Divinadennou

● miz Kerzu ●

1. — Petra a ya dar marc'had
E deod gantan war eun troad...
? ? ?

(Degaset gand August LEON, Plougerne).

2. — Anaout a ran eur gazeg glaz-wenn
Hag a vez noz-deiz o tougen
Traou skanv koulz ha traou pounner,
Dre neuz fors pe seurt amzer.
Piou eo ???

(Degaset gant Tanguy CREIGNOU, Kleder).

3. — Gand ar c'hoant pignat re uhel
Ar plac'hig a - - - - -

4. — Jony, ha gwelet no
peus ho mignon Jobig dre
aze?

— Nann! aet eo da
bourmen!
E peleo'h eman Jobig?

(Kojou kizellet gant Ronan, Pielber-krist).

TAOLIT EVEZ. — Degas responchou miz here,
du ha kerzu a benn ar 15 a viz kerzu da ziwizata, da
RENER « FEIZ HA BREIZ », SCRIGNAC.

Très importante fabrique
cherche bons AGENTS et RE-
PRESENTANTS sérieux pour
vente bouchons. Extra souples,
polis sur bouts. Livraisons ra-
pides et très soignées. Prix
avantageux. Bonne commission.
Nous appuyons démarches par
publicité. Bouchonnerie HIS-
PANO FRANÇAISE — 1, Rue
de la Tonnelerie, à PERPI-
GNAN (Pyrénées-Orientales).

LENNERIE
Prenit ho tiankachou en
tiezo deus o embannou aman
hag a harp dre-ze Feiz ha
Breiz.

“ HO TY ” L. LE BIAN
5 et 7, Rue Jean-Jaurès - - { BREST
19 et 25, Place de la Liberté
AR GWELLA ARREBEURI (MEUBL)
HA DEFOTACHOU TIEGEZ
AR MUIA CHOAZ
AR PRIZIOU IZELLA
Ty burzudus an holl Vretoned

Leoriou keltiek-brezonek
Da 1° Levriou ha skeu-
dennou war hor Breiz.
Da 2° Leoriou diaes da
gaout, re goz ha re nevez.
Roll an holl leoriou-se a
vez kaset, d'an hini a gar;
n'eus nemet her goulenn
ouz: M. Le Daut, Libraire,
Quimper.

Eun hano hebken

EUN TI HEPKEN :

TI-GLAS

PLACE THIERS - MONTRouLEZ

LUNEDOU a bep seurd
evit an holl

Eun dibab eus an traou gwella
evit ar-re vouzar.

PHOTO

Appareils, Plaques, Pellicules
de toutes marques.

● POITEL - Ti-glas - Ti a figians ●

« BON » — Ar Brezoneg † † †
Kerzu 1933 † † † dre daolennou

Recherchez-vous
le Café à primes?
achetez
le **CAFÉ du JOUR**
il vous plaira!

le sac de 250 gr.
5.85
avec un Bon-Prime

chaque breton boit
LE CAFÉ DU JOUR
il l'achète dans les succursales
de l'écor

Ti koz L'OLLIEROU

L'HOSTIS & JORDE, Successeurs
18, 27, rue Louis-Pasteur, 18, 27. — BREST

... Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en HON TI
e kavoc'h ato ar muia da joaz hag an dessiniou nevesa e mouchoerou
ha tavancherou brodet.

SEIZ, MEZER, HA DANVEZ A BEP SEURT
Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had eget
neus forz pehini all.

Eun eskompt a UGENT REAL DRE GANT a vez roët e marc'hadou-
rez, ha DEK DRE GANT d'ar familhou niverus diwar diskouez e c'hartenn.

Feiz ha Breiz ar Vugale vihan

Gourinaeeg etre Poufer hag al Loar

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12